



PENSUM

BARNEHAGELÆRERUTDANNING

ABLU

1. STUDIEÅR

2016-2017

Revidert 30.05.2016

Felles pensum for alle studieår

FN's barnekonvensjon om barns rettigheter (2003). Lastes ned fra

<http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>

Lov om barnehager (barnehageloven). Lov av 17. juni 2005, nr. 64. (2011). Oslo:

Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra: <http://www.lovdatab.no>

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. (2011). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra <http://www.udir.no/Barnehage/Rammeplan>

Veileder for barnehager med samiske barn. Sametinget. Lastes ned fra

<https://www.sametinget.no/Opplaering/Barnehager>

Felles pensum for alle kunnskapsområder i 1. studieår (BULL og KKK)

Bae, B., Eide, B.J., Winger, N. & Kristoffersen, A.E. (2006). *Temahefte om barns medvirkning*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra

<http://www.udir.no/Barnehage/Stotterressurser/Temahefte-om-barns-medvirkning/>

Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T. (2010). *Skrive for å lære. Skrivning i høyere utdanning*. (2. utg.) Oslo: Abstrakt forlag

Sandvik, N. (2006). *Temahefte om de minste barna i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra <http://www.udir.no/Barnehage/Stotterressurser/Overganger/De-minste-barna-i-barnehagen/>

Juuso, R., Bjørn, I.M.E. (2006). *Temahefte om samisk kultur i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/300464-temahefte_om_samiske_barns_sprak_og_kultur.pdf

På de neste sidene oppgis særskilte pensumlister for litteratur/kilder knyttet til hvert av kunnskapsområdene i 1. studieår. For hvert kunnskapsområde lages det i tillegg til de oppgitte bøkene, og eventuelle kilder på Internett, et *digitalt kompendium*, som hver student kan få tilgang til på ved å logge seg på via nettet.

Vær oppmerksom på at for flere bøker som oppgis som pensum med et mindre antall sider eller kapitler i ett kunnskapsområde, er andre deler av de samme bøkene pensum også i et annet eller flere andre kunnskapsområde(r).

BPBUL1001 Kunnskapsområde Barns utvikling, lek og læring 1

- Askland, L. (2011). *Kontakt med barn. Innføring i førskolelærerens arbeid på grunnlag av observasjoner*. (2. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. Kap. 1-3, 6, 7. (118 s.)
- Birkeland, Å. & Carson, N. (2013). *Veiledning for barnehagelærere*. (3. utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap 1,3 og 4.(35s.)
- Glaser, V., Moen, K.H., Mørreaunet, S. & Sjøbstad, F. (red.). (2011). *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kapitler:
 Kristiansen, T., Medvirkning – uendelig vanskelig, fantastisk enkelt. Kap. 14. (10 s.)
 Drugli, M.B., Å møte barn med tillit og respekt gjennom å "se" hele barnet. Kap. 15. (10 s.)
 Sjøbstad, F., Trivsel og glede i barnehagen. Kap. 19. (10 s.)
- Greve, A. (2009). *Vennskap mellom små barn i barnehagen*. Oslo: Pedagogisk Forum. s. 85-147. (62 s.)
- Haugen, S., Løkken, G. & Røthle, M. (red.). (2013). *Småbarnspedagogikk – fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. (2. utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Følgende kapitler:
 Løkken, G., Toddleren som kroppssubjekt. Kap. 2. (15 s.)
 Abrahamsen, G., En god start i barnehagen; toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige. Kap. 4. (16 s.)
 Røthle, M., Møtet med de lekende barna. Kap. 7. (21 s.)
- Hardersen, B. (2016). *App`legøyer og app`streker. Profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk kap 2 (23 s).
- Høigård, A. (2013). *Barns språkutvikling. Muntlig og skriftlig*. (3. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1 og 2. (115 sider)
- Krogstad, A. (2013). De minste barnas språk. I S. Haugen, G. Løkken & M. Røthle (red.). *Småbarnspedagogikk – fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. (2. utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk (14 sider).
- Nordland, E. (2004). *Gruppen som redskap for læring*. (3. opplag) Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. Kap. 2, 4, 5 og 6. (57 s.)
- Sandseter, E.B.H., Hagen, T.L. & Moser, T. (red.) (2013). *Kroppslighet i barnehagen. Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (2. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14 og 15. (Ca. 170 s.)
- Öhman, M. (2012) *Det viktigste er å få leke*. Oslo: Pedagogisk forum. Kap. 4-14. (213 s.)

Kompendium BPBUL1001 - Barns utvikling, lek og læring 1

- Bae, B. (1996). *Det interessante i det alminnelige*. Oslo: Pedagogisk forum. Kap. 9.
- Bae, B. (2012). Kraften i lekende samspill. Potensial for medvirkning og ytringsfrihet. I B. Bae (red.), *Medvirkning i barnehagen - potensialer i det uforutsette*. s. 33-56 Bergen: Fagbokforlaget. (24 s.)

Gjems, L. (2011). Barnesamtalene – barnehagens glemte læringsarena? I L. Gjems og G. Løkken (red.). *Barns læring om språk og gjennom språk. Samtaler i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 43-67 (24 sider)

Glaser, V., Størkersen, I. & Drugli, M.B. (red.) (2014). *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget. Følgende kapitler:

Moser, T. & Storli, R., Fysisk og motorisk utvikling. Kap. 5. s. 100-126. (27 s.).

BPBUL1002 Kunnskapsområde Barns utvikling, lek og læring 2

Alfheim, I & Fodstad, C. (2014). *Skal vi leke en bok? Språktilegnelse gjennom bildebøker*. Oslo: Universitetsforlaget (156 sider).

Askland, L. & Sataøen, S.O. (2013). *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*. (3. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. Kap. 1, 2 og 4. (130 s.)

Bakke, H.K. (2013). *Natur 2. Barn utforsker naturfenomener*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Birkeland, T. & Mjør, I. (2012). *Barnelitteratur – sjangrar og teksttyper*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap 4, Bildebøker (20 sider)

Glaser, V., Moen, K.H., Mørreaunet, S. & Søbstad, F. (red.). (2011). *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kapitler:
Gjems, L., Læring i samtaler og samhandling mellom voksne og barn i barnehagen. Kap. 5. (9 s.)

Gunnestad, A. (2014). *Didaktikk for barnehagelærere. En innføring*. (5. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1–4, (117 s.)

Kloep, M. & Hendry, L. (2003). *Utviklingspsykologi i praksis*. Oslo: Abstrakt forlag. Kap. 2 og 3 (58 s.)

Krogstad, A. (2012). Barns topologi. I A. Krogstad, G. K. Hansen, K. Høyland & T. Moser (red.). *Rom for barnehage. Flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapittel 4 (14 sider).

Maagerø, E. & Olsrød, L. (2008). *Taskekrabber og andre krabber. Om å lage bok i barnehagen. Kommunikasjon, språk og makt*. I

Olsholt, Ø., Lahaise, M. & Schjelderup, A. (2008). *Filosofiske samtaler i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget. Kap. 1-3, 4.1. og 4.6. (94 s.)

Sagberg, S. (2012). *Religion, verdier og danning. Barns møte med de store spørsmål i livet*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 6 og 7. (22 s.)

Skarpsno, H. (2013). *Barn og seksualitet*. Oslo: SEBU forlag. Kap 2 (s.26-39) og kap 3 (s. 42-52) (23 s)

Sødal, H.K. (2014). *Kristen tro og tradisjon i barnehagen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 1, 3 og 5. (70 s.)

Kompendium BPBUL1002 - Barns utvikling, lek og læring 2

Amundsen, H.M. (2013). Danning til livet – et fortolkende prosjekt. I K. Steinsholt & M. Øksnes (red.). *Danning i barnehagen. Perspektiver og muligheter*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 169-185. (16 s.)

Amundsen, H.M. (2013). Perspektiver på barns undring. – I barns tanker. I *Barns undring*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 29-58. (29 s.)

Berg, J.O. (2006). Læring skjer i samhandling. I *Bedre barnehager, skriftserie. Nr.1*. Oslo: Utdanningsakademiet. s.4-13.(10 s.)

- Blom, K. (2004). *Norsk barndom gjennom 150 år* Bergen: Fagbokforlaget. Kap.1: Barnehagen. Fra asyler til pedagogiske institusjoner. (28 s.)
- Eidhamar, L.G. & Leer-Salvesen, P. (2014). *Nesten som deg selv. Barn og etikk*. (4. utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 3. s. 85-99. (15 s.)
- Korsvold, T. (2013). Fra familiemedlem til rettssubjekt. Framveksten av en moderne barnehagebarndom. I A. Greve, S. Mørreaunet & N. Winger (red.), *Ytringer om likeverd, demokrati og relasjonsbygging i barnehagen*. Kap. 5 (11 s.)

BPKKK1010 Kunnskapsområde Kunst, kultur og kreativitet 1

Aspeli, W. (1996). *Fortell! Fortell! Fortelling som drivkraft i lek og samspill*. Oslo: Pedagogisk Forum.

(100 s.) Lastes ned som digital bok fra:

<http://ask.bibsys.no/ask/action/show?pid=091989108&kid=biblio>

Bakke, K., Jensen, C. & Sæbø, A.B. (red.) (2011). *Kunst, kultur og kreativitet*. Bergen: Fagbokforlaget.

Følgende kapitler: 1, 2, 4, 5, 7. (155 s.)

Broström, S., Lafton, T. & Letnes, M.-A. (red.) (2014). *Barnehagedidaktikk. En dynamisk og flerfaglig tilnærming*. Bergen: Fagbokforlaget. Følgende kapitler:

Moe, J. (2014). *Kunstdidaktikk i barnehagen*. s. 227-245.(19 s.)

Olaussen, I. O. & Letnes, M.-A. (2014). *Mot en multimodal didaktikk - i barnehagens pedagogiske praksis*: s. 246-261.(16 s.)

Guss, F. (2014). *Barnekulturens iscenesettelser*. Oslo: Cappelen Damm. Kap.: 1-6 (99 s.)

Haabesland, A. Å. & Vavik, R. (2000). *Kunst og håndverk – hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 186-233. (47 s.)

Hammer, A. & Strømsøe, G. (red.) (2015). *Drama og skapende prosesser i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap.: 1-4, 7 (100 s.)

Holen, A. (2014). *Den store barnesangboka*. Oslo: Aschehoug. (380 s.) (Utvalg)

Stehouwer, G. (1998). *Musikk mellom liten og stor*. Oslo: Norsk Musikkforlag (75 s.)

Sæther, M. (2014). *Musisering og inkludering*. I P. Sjøvik (red.), *En barnehage for alle*. Oslo:

Universitetsforlaget. Kap. 12. (22 s.)

Sæther, M. & Angelo E. (2012). (2. utg.). *Barnet og musikken*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1-5. (126 s.)

Sørenstuen, J. E. (2011). *Levende spor*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 17-293. (277 s.)

Thorbergesen, E. (2007). *Barnehagens rom*. Oslo: Pedagogisk Forum. s. 9-145. (136 s.)

Kompendium Kunst, kultur og kreativitet

Knudsen, J.S. (2008). *Forskjeller og fellesskap - musikk med små barn i et flerkulturelt perspektiv*. I

A.M. Otterstad (Red.) *Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold*. Oslo: Universitetsforlaget. s.

252-263. (12 s.)

Torgersen, J.K. (2012). *Vår digitale musikkverden*. I H. Jæger & J.K. Torgersen (red.) *Medialisert barndom. Digital kultur i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 30-48. (19 s.)

Vist, Toril: I lyden bor barnet, i barnet bor lyden – små barns forhold til musikk. I S. Haugen, G. Løkken, & M. Røthle, (Red.). (2005).

BPKKK2010 Kunnskapsområde Kunst, kultur og kreativitet 2 (Høst 2. studieår).

Bakke, K., Jensen, C. & Sæbø, A.B. (red.) (2011). *Kunst, kultur og kreativitet*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapittel 3. (25 s.)

Fønnebø, B. (2014). *Kunstneriske bevegelser i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (285 s.)

Guss, F. (2014). *Barnekulturens iscenesettelser*. Oslo: Cappelen Damm. Kap.: 7-9 (42 s.)

Haabesland, A. Å. & Vavik, R. (2000). *Kunst og håndverk – hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 128-182. (54 s.)

Hammer, A. & Strømsøe, G. (red.) (2015). *Drama og skapende prosesser i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap.: 5,6,8,9 (73 s.)

Helander, K. (2005). *Att öppna nya världar. En handledning om att gå på teater med barn i förskola och skola*. Riksteatern. (22 s.) Lastes ned fra <http://skolscenen.riksteatern.se/files/2011/09/Attoppnanyavarldar.pdf>

Hovik, L. (2011). *Grenser og terskler i teater for de minste*. Kap. 6. I T. Sverdrup, A. Myrstad & M.S. Liset. (red.) *Møter i bevegelse. Å improvisere med de yngste barna*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 119-139. (20 s.) Lastes ned fra: <http://capellamedia.ipapercms.dk/Fagbokforlaget/FagbokforlagetA/2011/Mteribevegelse/>

Jæger, H., Torgersen, J.K. (red.) (2016). *Barnekultur*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (155 s.)

Kibsgaard, S. (red.) (2008). *GLSM i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kapitler:

Angelo, E. & Semundseth, M., Språk + Musikk = Sprusikk. Kap. 8. (12 s.)

Sæther, M., Musikk og grunnleggende læring i et stimulerende miljø i barnehagen. Kap. 9. (16 s.)

Krogstad, A., Hansen, G.K., Høyland, K. & Moser, T. (red.), (2012). *Rom for barnehage. Flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø*. Bergen: Fagbokforlaget. Følgende kapitler:
Seland, M. Barnehagens nye rom sett i lys av diskurser om livslang læring (14 s).
Nordtømme, S. Muligheter i mellomrom! (16 s)
Thorbergson, E. Lekemateriell og barns lek (13 s)
Moser, T., Barnehagens innerom som pedagogisk utviklingsprosjekt. Kap. 7. (18 s.)
Melhuus, E.C., Hytta i skogen, erfaringer om et «sted». Kap. 10. (19 s.)

Lindqvist, G. /1997). *Lekens muligheter*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. Kap: 7-10 (66 s.)

Sæther, M. & Angelo E. (2012). (2. utg.). *Barnet og musikken*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 6-7. (58 s.)

Åberg, A. & Taguchi, H.L. (2006). *Lyttende pedagogikk – etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kap;
Kap. 2. «hva betyr det å dokumentere?» s.19-28 (10s.)
Kap. 3. «Å forandre det pedagogiske læringsmiljøet.» s. 29-36 (8 s.)
Kap. 5 «ulike måter å praktisere etikk og demokrati» s. 60-77 (18s.)
Kap. 6 «Å dokumentere, lytte og reflektere» s. 78-87 (10s.)
Kap. 7 «Barna i kooperativ læring» s.96-132 (30s.)

I tillegg for faget musikk:

Noter og aktuelle artikler i tillegg til oppgitte kilder. (Ca. 50 s.)

Kompendium Kunst, kultur og kreativitet

Følgende artikler fra kompendiet hører til KKK2:

Hagen, T. L., Sæther, M. *Kreativ ute*. I Hagen, T. L., Sæther, M. (red) (2014). *Kreativ ute*. Bergen: Fagbokforlaget. (14 s.)

Jansen, T.T. (2008). Å arbeide mot det ukjente. Prosjektarbeid med barn i barnehagens faglige virksomhet. I T. Moser & M. Pettersvold (red.) *En verden av muligheter – fagområdene i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 175-197. (22 s.).

Kolle, T., Larsen, A.S. & Ulla, B. (2010) *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjoner til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap 7. s. 95-109 (14 s.)

Sverdrup, T. & Myrstad, A. (2011). *Improvisasjon som innstilling i arbeidet med de yngste barna*. I T.

Sverdrup, A. Myrstad & M.S. Liset (red.), *Møter i bevegelse. Å improvisere med de yngste barna*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 7. s. 143-158. (16 s.)